

منابع

- Harry P. Hatry, (1977), How Effective are Your Community Services? Washington D.C, The Urban Institute.
- Shaeffer, Michael, (2000), Municipal Budgeting, New York, World Bank Press.

مصرفی سازمان‌های ایرانی و خارجی

Iranian and Foreign Organizations

■ برنامه اسکان بشر سازمان ملل متحد

(UN-HABITAT)

The United Nations Human

Settlements Program

(UN-HABITAT)

نهاد اسکان بشر سازمان ملل متحد یکی از زیرمجموعه‌های این سازمان است که وظیفه ارتقای اجتماعی و زیست‌محیطی شهرهای جهان را با هدف تأمین مسکن مناسب برای همه افراد برعهده دارد. رشد شهرها، امروزه روندی حیرت‌انگیز را تجربه می‌کند. در سال ۱۹۵۰، تنها یک سوم جمعیت جهان در شهرها زندگی می‌کردند، در حالی که در آغاز قرن بیست‌ویکم این میزان به نیمی از کل جمعیت جهان رسیده است و در سال ۲۰۵۰ نیز حدود ۶ میلیارد نفر یا به عبارتی $\frac{۲}{۳}$ جمعیت جهان در شهرها سکونت خواهند داشت. شهرها امروزه مکان استقرار نیمی از جمعیت جهان هستند. بخش اعظم تولید و مصرف ملی و فرآیندهای

از طرف دیگر ارتباطاتی کلیدی بین مدیریت منابع مالی شهر و توسعه شهری و کاهش فقر شهری وجود دارد. این موضوع در نمودار (۳) نشان داده شده است.

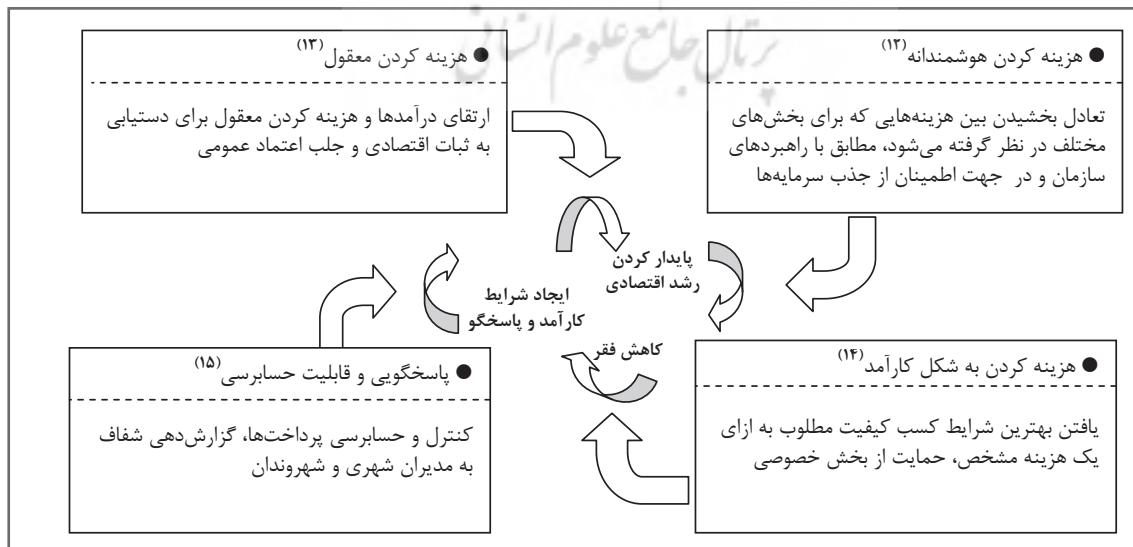
برای دستیابی به توسعه پایدار شهر، لازم است که مدیریت منابع مالی شهر از خصوصیات چهارگانه فوق برخوردار باشد. در صورتی که مدیریت منابع مالی به شکلی ضعیف انجام شود، وضعیت کسب و کار و رونق اقتصادی شهر به شدت دچار بحران می‌شود (PEFA, 2005).

تخصیص نامناسب بودجه میان بخش‌های مختلف، بین مناطق مختلف شهر و بین برنامه‌ها نیز به اتلاف منابع مالی، اجرای نامناسب پروژه‌ها، عدم کارآمدی سازمان‌های زیر مجموعه شهرداری و در نهایت افت کیفیت زندگی در سطح شهر می‌انجامد.

پی‌نوشت

- 1- External Effects
- 2- Economy of Scale
- 3- Matching Ratio
- 4- Impact Fee
- ۵- GPI یا Genuine Progress Index یا شاخص پیشرفت واقعی
- 6- Capital investment plan
- 7- Indicator
- 8- Input
- 9- Output
- 10- Outcome
- 11- Efficiency
- 12- Wise Spending
- 13- Affordable Spending
- 14- Efficient Spending
- 15- Accountability

نمودار ۳

اقتصادی و اجتماعی مولد رفاه و فرصت‌های اقتصادی - اجتماعی، در شهرها صورت می‌گیرد. از سوی دیگر شهرها مکان ایجاد، آلودگی، بیماری، جرم و جنایت، فقر و خیزش‌های اجتماعی نیز می‌باشند.

در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، بیش از نیمی از جمعیت شهرنشین، زاغه‌نشین هستند و دسترسی کافی به آب آشامیدنی، مسکن، بهداشت، آموزش و... ندارند. از این رو درک اهمیت نقش شهرها به‌عنوان کاتالیزور توسعه ملی برای سیاست‌گذاران ضروری است. در واقع شهری شدن پایدار، یکی از چالش‌های مهم پیش‌روی جامعه در قرن بیست‌ویکم خواهد بود.

این برنامه برای یاری‌رسانی و ارائه راه‌حل‌های کارآمد به تصمیم‌گیران در مورد مسائل شهری طراحی شد. اصول این برنامه طی نشست‌های ونکوور، بیانیه HABITAT، نشست استانبول و نشست هزاره جدید تبیین گردید.

دیدگاه استراتژیک UN-HABITAT بر چهار پایه اساسی تنظیم شده است:

- حمایت از شهرها برای رسیدن به استانداردهای

جهانی

- تحلیل اطلاعات

- مالیه شهری

- آزمایش راه‌حل‌های شهری در محیط واقعی

این چهار حوزه عملکردی از طریق وظایف تعیین شده برای UN-HABITAT از طرف رهبران جهان، پیگیری می‌شود. در واقع وظیفه این نهاد، نظارت و پژوهش، تبیین سیاست، ظرفیت‌سازی و تأمین مالی برای مسکن و توسعه شهری است.

دفاتر UN-HABITAT

این نهاد، سه دفتر اصلی و چند دفتر اطلاع‌رسانی دارد. دفاتر اطلاع‌رسانی این نهاد در نیویورک، بروکسل، ژنو، مسکو، پکن، چنای (هند)، آمان و بوداپست قرار دارد. بخش همکاری‌های فنی و منطقه‌ای این نهاد نیز دفاتر زیر را در اختیار دارد:

■ دفتر منطقه‌ای آفریقا و کشورهای عربی (ROAAS) که دفتر آن در نایروبی کشور کنیا قرار دارد.

■ دفتر منطقه‌ای آسیا و اقیانوسیه (ROAP) که دفتر آن در فوکوکا ژاپن قرار دارد.

■ دفتر منطقه‌ای آمریکای لاتین و آمریکای مرکزی (ROLAC) که دفتر آن در شهر ریودوژانیروی برزیل قرار دارد.

این نهاد هم‌چنین چهل دفتر محلی در کشورهای مختلف دارد که خدمات علمی - آموزشی و حمایتی را به این کشورها ارائه می‌دهد.

برنامه مدیریت شهری

برنامه مدیریت شهری UN-HABITAT موسوم به UMP در سال ۱۹۸۶ در راستای همکاری با برنامه توسعه سازمان ملل UNDP و با هدف بهبود شرایط اجتماعی - اقتصادی و ریشه‌کنی فقر در کشورهای در حال توسعه آغاز شد. در طول ۱۸ سال گذشته، UMP کارهای اجرایی متعددی از جمله ایجاد شبکه‌های شهرداری‌های همکار، تمرین تجربیات نوآورانه مدیریت شهری و ارائه سیاست‌ها و برنامه‌های مختلف برای شهرداری‌ها را مدنظر قرار داده است. در این مدت، برنامه مدیریت شهری، ۴۰ شبکه شهرهای همکار را با حضور ۱۴۰ شهر در ۸۵ کشور ایجاد کرده است.

- شبکه مراکز مدیریت شهری آفریقا (ANUMI) مستقر در ابیجان (ساحل عاج)

- مرکز امور شهری شرق اروپا و شمال آفریقا (NENA) مستقر در رباط (مراکش)

- مرکز منابع شهری آسیا - اقیانوسیه (URCAP) مستقر در بانکوک

- مرکز منابع شهری آمریکای جنوبی و آمریکای مرکزی مستقر در کویاتو (اکوادور)

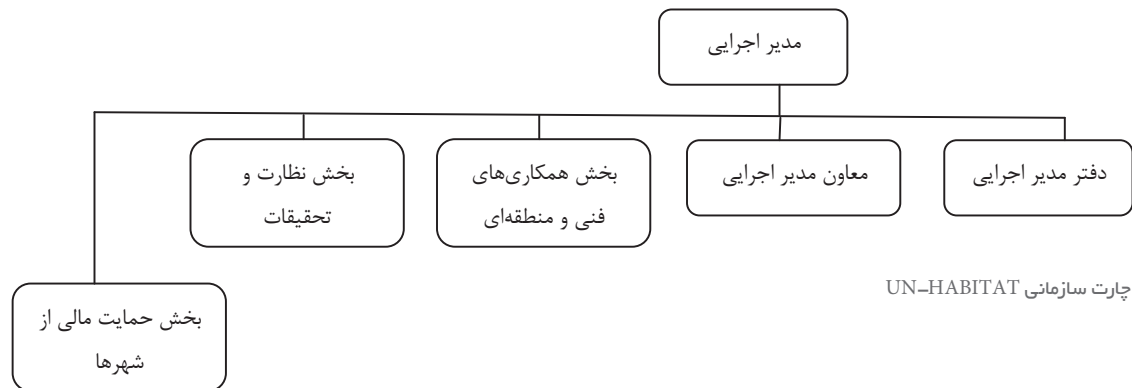
بخش تأمین مالی اسکان بشر

این بخش از نهاد UN-HABITAT، تأمین مالی پروژه‌ها در حوزه تأمین آب آشامیدنی، فاضلاب و زیرساخت‌های شهری، زاغه‌ها و مالیه شهری را برعهده دارد. هدف از فعالیت‌های این بخش، تأمین مالی پروژه‌های مسکن و زیرساخت‌های شهری، خصوصاً برای فقر شهری است که این کار از طریق مکانیسم‌های نوآورانه و

ظرفیت‌سازی نهادی انجام می‌شود.

این کار باید به‌گونه‌ای انجام شود که مناطق به‌سازی و بازسازی شده، برای خریداران املاک، ارائه‌دهندگان

چارت سازمانی UN-HABITAT

دفتر امور آب، فاضلاب و زیرساخت‌های شهری

این دفتر، نظارت بر وضعیت آب آشامیدنی و فاضلاب در مناطق شهری سراسر دنیا را برعهده دارد. هدف از این کار، تأمین آب آشامیدنی تا سال ۲۰۱۵ برای نیمی از شهرنشینانی است که در حال حاضر به آب آشامیدنی دسترسی ندارند.

این دفتر، همچنین خدمات مشاوره‌ای و فنی را نیز در حوزه فاضلاب شهری، زباله و سایر زیرساخت‌ها به شهرداری‌ها ارائه می‌دهد. کشورهای کانادا، نروژ، هلند و سوئد در سال ۲۰۰۲ صندوقی را برای کمک به فقیرترین شهرها جهت دسترسی به زیرساخت‌های شهری، زیر نظر این دفتر ایجاد کرده‌اند.

برنامه تسهیلات بهبود وضعیت زاغه‌ها

هدف برنامه تسهیلات بهبود وضعیت زاغه‌ها، بسیج سرمایه‌های داخلی برای پروژه‌های بهبود وضعیت زاغه‌هاست؛ از نظر گردانندگان این برنامه، چنانچه ساکنان زاغه‌ها در پروژه‌های برنامه‌ریزی و طراحی برنامه‌های بهبود وضعیت، دخالت داده شوند، این پروژه‌ها موفق خواهند بود. در اغلب موارد، زاغه‌نشینان استطاعت تأمین منابع برای مسکن خود را ندارند، اما می‌خواهند از مسکن جدید و بهبود یافته‌شان مطمئن باشند.

یکی از اهداف عمده این برنامه اجرایی کردن پروژه‌های بهبود وضعیت زاغه‌ها از طریق ایجاد هماهنگی بین شهرداری‌ها، نهادهای تأمین مالی و زاغه‌نشینان است.

خدمات زیربنایی، بانک‌ها و... جذابیت پیدا کند.

برای حضور بانک‌ها در این فرآیند، آن‌ها باید بازارهای حضور خود را گسترش دهند و پیش‌نیاز این کار، در اختیار داشتن اطلاعات بسیار شفاف برای تخمین ریسک ناشی از حضور در پروژه است. زمانی شفافیت اطلاعات حاصل می‌شود که جوامع محلی، بازارهای تأمین سرمایه و شهرداری‌ها با یکدیگر همکاری کنند. اصلی‌ترین وظیفه این برنامه، ایجاد این هماهنگی است.

مسئولان این برنامه، هماهنگی بین بخش‌های درگیر در بهسازی مناطق زاغه‌نشین را به کمک چهار راهکار ایجاد می‌کنند. این راهکارها عبارتند از:

- ارائه خدمات مشاوره فنی (همکاری مستقیم با اقسار کم‌درآمدی که می‌خواهند وضعیت مسکن خود را بهبود دهند)

- خدمات میانجی‌گری (برای ایجاد ارتباط بین نیازهای محلی و منابع محلی و بین‌المللی)

- خدمات تهیه بسته‌های متنوع مالی و سرمایه‌گذاری

- خدمات توسعه ابزارهای مالی.

بخش مالیه شهری

بخش مالیه شهری، وظیفه ارتقای نظام‌های مالیه شهری و مالیه مسکن و ابتکارات جامعه مینا و مشارکتی را برای بسیج منابع مالی جهت محیط‌های شهری برعهده دارد. این دپارتمان در سه حوزه عمده فعالیت می‌کند که عبارتند از: مالیه مسکن، مالیه شهری و ابتکارات جامعه مینا.

برنامه رصدخانه شهری

(Urban Observatory)

این برنامه که به اختصار Guo نیز نامیده می‌شود، با ارائه اطلاعات و آمار کاربردی، شاخص‌ها و اعداد و ارقام کارآمد در ارتباط با موضوعات شهری در کشورهای مختلف به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران، دولت‌ها و شهرداری‌ها و... کمک می‌کند. برنامه GUO که به وسیله UN-HABITAT راه‌اندازی شده، در راستای اهداف این نهاد و برای سنجش و پایش وضعیت توسعه شهری در جهان به اجرا درآمده و در هماهنگی با برنامه «رهبری محلی (BLP)» که برای اطمینان از استفاده از اطلاعات و همکاری شبکه‌ای بین شهرها تأسیس شده، فعالیت می‌کند. فعالیت‌های این برنامه بر توسعه شبکه‌ای یکپارچه از رصدخانه‌های شهری در سطوح محلی و ملی بنا شده است.

سه حوزه اصلی عملکردی این نهاد شامل کمک به دولت‌ها، شهرداری‌ها و نهادهای محلی برای تقویت توانایی جمع‌آوری، مدیریت، نگهداری و استفاده از اطلاعات در حوزه توسعه شهری، بهبود استفاده از دانش و شاخص‌های شهری برای تصمیم‌سازی، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری مشارکتی و جمع‌آوری و انتشار نتایج فعالیت نظارت در سطوح شهری، ملی و جهانی و انتشار تجارب موفق در حوزه اطلاعات شهری در سراسر جهان می‌باشد.

■ معرفی سازمان‌های مؤثر در حوزه اقتصاد شهر:

■ بانک توسعه اسلامی

An Introduction to the Effective Organizations in Urban Economics: Islamic Development Bank

بانک توسعه اسلامی یکی از مؤسسات بزرگ مالی توسعه‌ای بین‌المللی و از نهادهای تخصصی سازمان کنفرانس اسلامی محسوب می‌گردد که در سال ۱۹۷۵ میلادی از سوی ۲۲ کشور اسلامی و با سرمایه اولیه ۷۵۵ میلیون دینار اسلامی در جده عربستان تأسیس شد و هم‌اکنون ۵۶ کشور از چهار قاره آسیا، آفریقا، اروپا و آمریکا عضو این بانک می‌باشند. سرمایه پذیرهنویسی شده این بانک

بخش نظامات مالی مسکن می‌کوشد تا بهره‌وری، کارایی و دسترسی‌پذیری نظام‌های مالی مسکن در کشورها را بهبود بخشیده، سازوکارهای جدیدی را در این حوزه طراحی کرده و دسترسی عادلانه و منصفانه همه افراد را به منابع مالی مورد نیاز برای تأمین مسکن فراهم سازد. بخش نظامات مالی شهری نیز سازوکارها و ابزارهای لازم برای تأمین مالی توسعه شهری و خدمات شهری زیربنایی و زیرساخت‌ها را توسعه می‌دهد. این برنامه به‌صورت ویژه بر چگونگی مشارکت‌دهی منابع مالی بخش خصوصی در تأمین زیرساخت‌ها و خدمات شهری برای مناطق فقیرنشین و چگونگی مشارکت سازمان‌های جامعه مینا در توسعه شهری و تأمین زیرساخت‌ها و مدیریت آن‌ها تمرکز دارد. این برنامه هم‌چنین نظام‌ها و ابزارهای مالی مرتبط با مسکن و تجارب کسب شده در این حوزه را مورد تحلیل و ارزیابی قرار می‌دهد.

این برنامه، تجارب، روش‌ها و تکنیک‌های عملی کسب شده در این حوزه را مستندسازی کرده و با هدف تبادل اطلاعات در اختیار علاقمندان قرار می‌دهد.

برنامه شهرهای سالم‌تر

(Safer Cities Program)

برنامه شهرهای سالم‌تر در سال ۱۹۹۶ آغاز به کار کرد. تمرکز اولیه این برنامه بر روی شهرهای آفریقایی بود، چرا که شهرداران این شهرها نگران افزایش خشونت در سطح شهرها بوده و برای بهبود وضعیت ایمنی شهرهای خود خواستار کمک و توسعه راهبردهای پیشگیرانه بودند.

UN-HABITAT طی پانزده سال گذشته، دانش نظری در حوزه پیشگیری از خشونت‌های شهری را تدوین کرده و گسترش داده است. این مطالعات، بر مدیریت شهری و مدیریت آسیب‌پذیری در برابر خشونت‌های شهری تمرکز نموده و ابزارها و راهبردهای مناسب در این حوزه را توسعه می‌دهد. این برنامه به دنبال ایجاد شهرهایی سالم‌تر و ایمن‌تر و افزایش هم‌بستگی اجتماعی در سطح شهرها می‌باشد. در حال حاضر این پروژه حتی در سطح ملی در تعدادی از کشورهای آفریقایی نیز اجرایی شده و کشورهای امریکای لاتین، آسیا و تعدادی از کشورهای اقیانوسیه نیز به این برنامه پیوسته‌اند.

